

FACTSHEET - Indirecte instromers in mbo

Het mbo kent al enkele jaren rond de 500.000 deelnemers¹.

In 2018 stroomden ruim 165.000 deelnemers nieuw in het mbo, waarvan ruim 50.000 in het jaar daarvoor nog niet ingeschreven stonden in het bekostigd onderwijs.

Dit zijn de zogeheten indirecte instromers. Onder deze indirecte instromers zijn zowel jongeren die na een korte onderbreking alsnog het onderwijs weten te vinden, als ouderen die zich willen bij- of omscholen om hun positie op de arbeidsmarkt te verbeteren.

Platform Beleidsinformatie
Januari 2020

Samenstelling:

Susanne Lepoeter (DUO/IP)

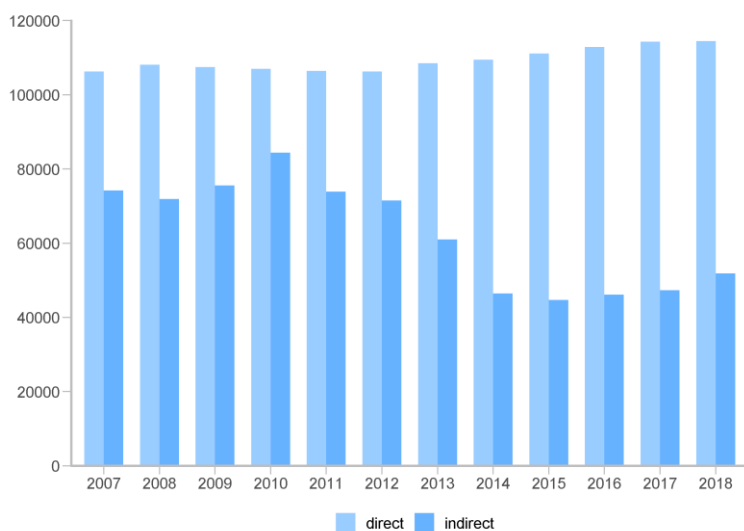
Herman Jonker (DUO/IP)

kennis@minocw.nl

Trends in indirecte instroom

Het aantal indirecte instromers neemt de laatste jaren af, terwijl het aantal directe instromers licht is toegenomen. Ongeveer een tiende van alle deelnemers op het mbo is in schooljaar 2018-2019 indirect ingestroomd (figuur 1).

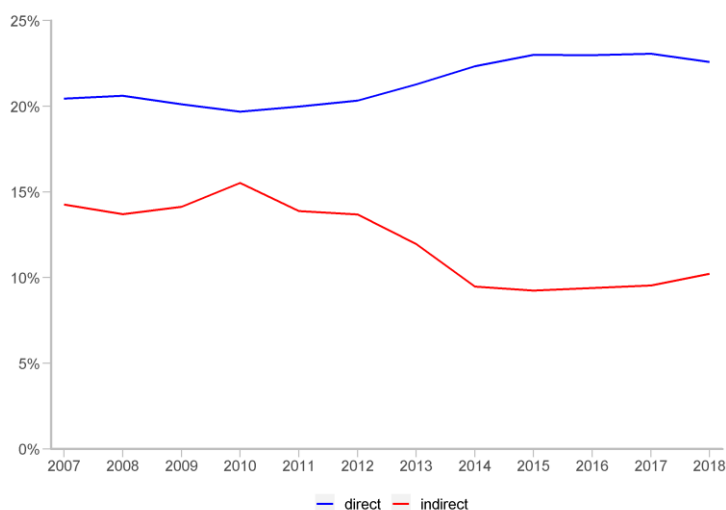
Figuur 1. Trend directe en indirecte instroom in het mbo

Definities in dit onderzoek

Indirecte instroom: onderwijsdeelnemers die op 1 oktober jaar t in het MBO zitten en op 1 oktober jaar t-1 niet in het bekostigd onderwijs zaten.

Directe instroom: onderwijsdeelnemers die op 1 oktober van jaar t op het mbo zitten en op 1 oktober van jaar t-1 in een andere bekostigde onderwijssector waren ingeschreven.

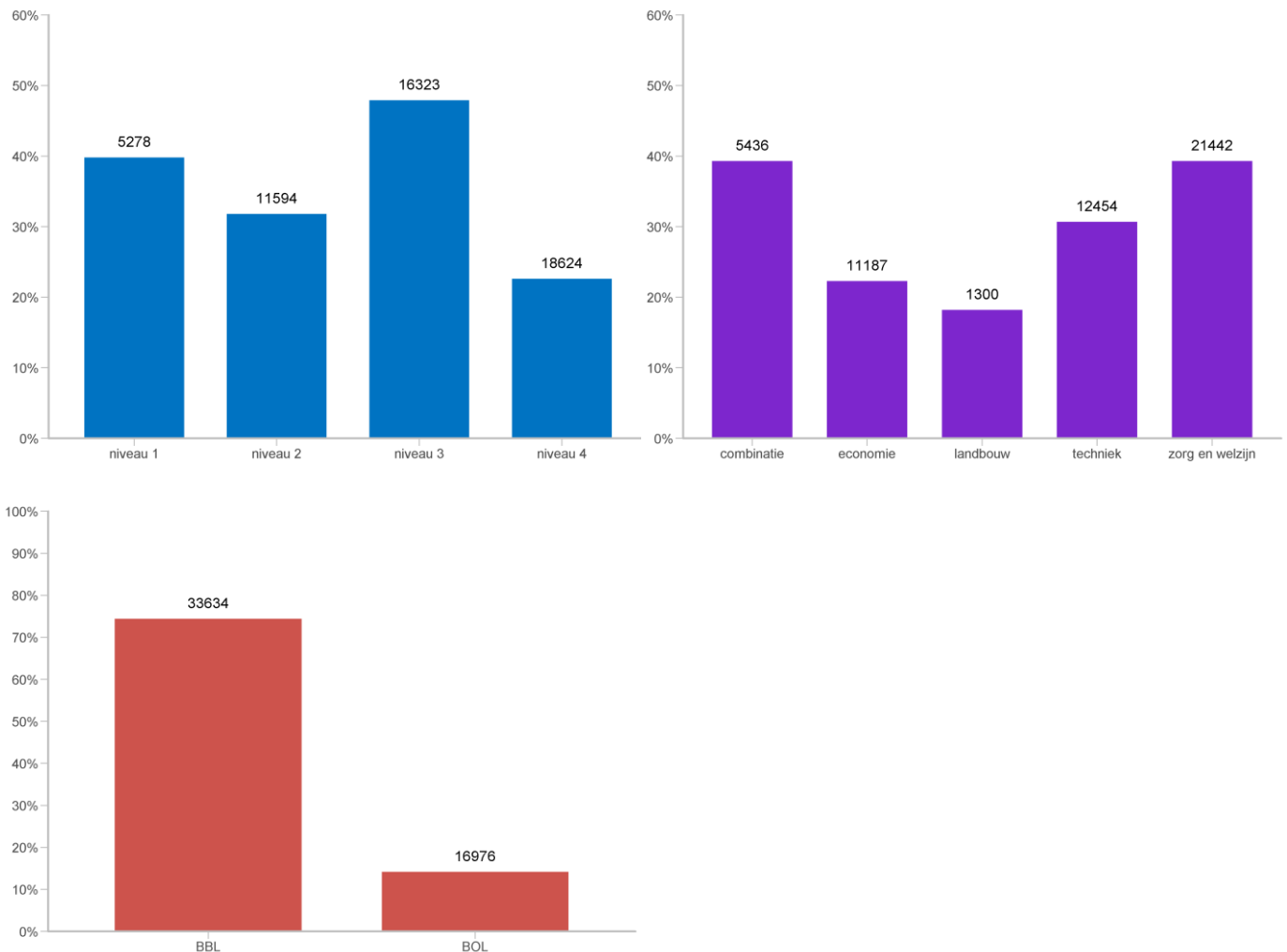

¹ Dit zijn geldige inschrijvingen aan bekostigde instellingen

De meeste indirecte instromers vinden we in de beroepsbegeleidende leerweg (BBL) (figuur 2). Zo'n 75% van de instromers in de BBL is indirect. Op niveau 1 ligt dit percentage tussen de 40% en bij niveau 3 zelfs rond de 50%. In de sector 'Combinatie' is iets minder dan de helft van de instroom indirect.

Hieronder vallen ook opleidingen voor arbeidsmarktqualificerend assistent (AKA), die regelmatig deelnemers van buiten het reguliere onderwijs aantrekken. Ook de sector 'Zorg en Welzijn' heeft een iets bovengemiddeld aandeel indirecte instromers.

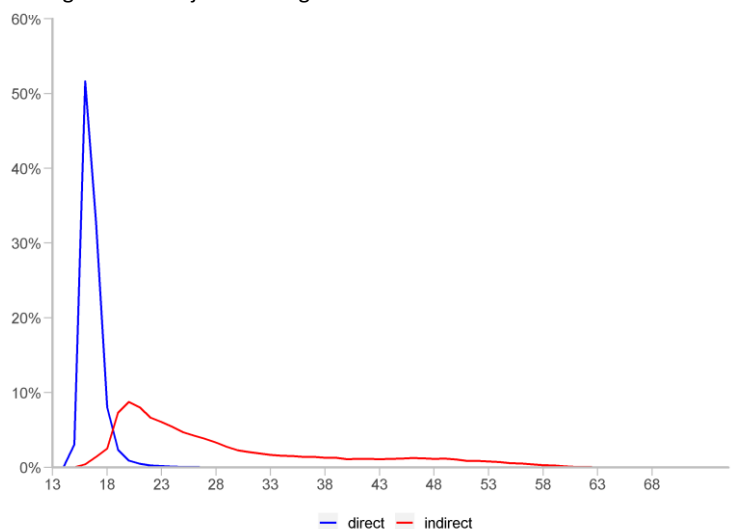
Figuur 2. Aandelen indirecte instromers van alle instromers (2018)

Wie zijn de indirecte instromers?

Deelnemers die van buiten het onderwijs instromen in het mbo zijn gemiddeld ouder dan de directe instromers (figuur 3). Ruim één op de drie indirecte deelnemers is ouder dan 30 jaar op het moment dat zij beginnen op het mbo en bijna een kwart is 40 jaar of ouder.

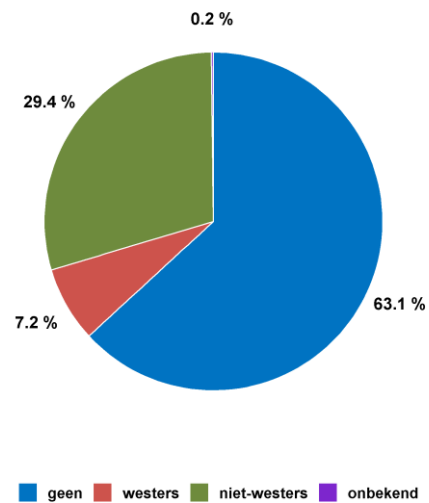
Figuur 3. Leeftijdverdeling van de directe en indirecte instroom

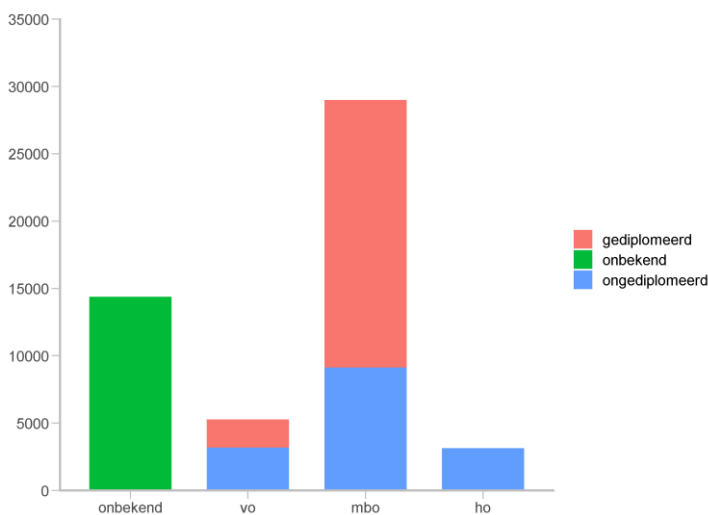
Indirecte instromers hebben vaker dan directe instromers een migratieachtergrond. Iets meer dan een kwart van de instromers zonder migratieachtergrond stroomt indirect in. Van de mensen met een westerse en niet-westerse migratieachtergrond is bijna 40% een indirecte instromer.

Het grootste gedeelte van de indirecte instromers heeft geen migratieachtergrond (63%), gevolgd door mensen met een niet-westerse migratieachtergrond (29%). Onder de directe instromers vinden we meer personen zonder migratieachtergrond (74%) en minder mensen met een niet-westerse migratieachtergrond (21%).

Figuur 4. Migratieachtergrond indirecte instromers (2018)

Figuur 5. Aantal indirect instromers naar herkomst (2018)

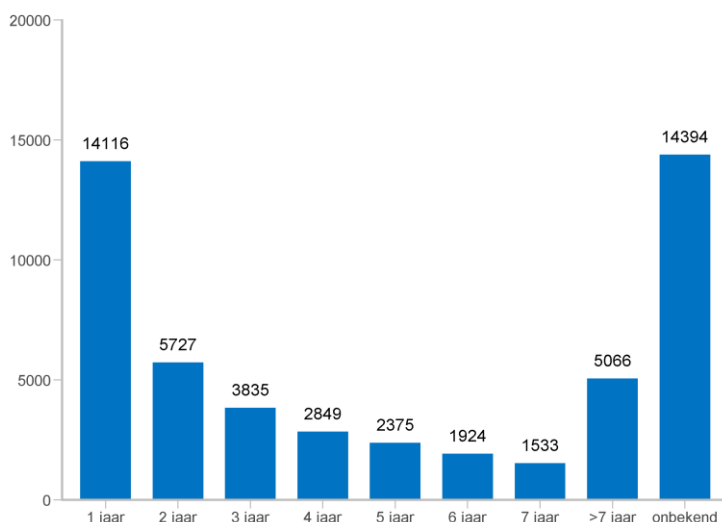

Van de deelnemers, die in 2018 van buiten het bestaand onderwijs instroomden in het mbo, is van bijna 15.000 (bijna 30 procent) de vooropleiding onbekend (figuur 5). Zij hebben ofwel vóór 2003 op het vo of vóór 2004 op het mbo of ho ingeschreven gestaan of hebben eerder geen bestaand onderwijs gevolgd.

Het grootste aantal indirecte instromers heeft al eerder op het mbo gezeten, meer dan de helft hiervan heeft al een diploma behaald. Een kleine groep (ruim 3.000) komt naar het mbo na eerder aan een hbo-opleiding te zijn begonnen.

Het merendeel van de indirecte instromers, waarvan de vooropleiding bekend is, is 1 jaar afwezig geweest (figuur 6). Oudere deelnemers zijn vaker meerdere jaren afwezig. Dit verklaart de uitschieter vanaf het 7e jaar.

Figuur 6. Jaren afwezig van de indirecte instroom (2018)

Typering indirecte instromers

Op basis van de onderwijsherkomst zijn indirecte instromers in 7 groepen in te delen:

1. **vo gediplomeerd**: eerder op het vo gezeten en met een diploma afgerond;
2. **vo ongediplomeerd**: eerder op het vo gezeten en zonder diploma afgerond;
3. **mbo gediplomeerd**: eerder op het mbo gezeten en afgerond met een diploma;
4. **mbo tussentijds**: eerder op het mbo gezeten en tussentijds gestopt. Zij hebben het mbo dus afgerond zonder diploma;
5. **oudere**: personen die niet eerder op het vo, mbo of ho hebben gezeten en 30 jaar of ouder zijn als zij op het mbo beginnen of personen die eerder op het vo hebben gezeten maar 25 jaar of ouder zijn als zij op het mbo beginnen; en personen die al eerder op het mbo hebben gezeten en 30 jaar of ouder zijn als zij opnieuw instromen.
6. **ho**: eerder één of meer jaar in het hbo en gaan nu een opleiding op het mbo doen.
7. **overig**: onbekende vooropleiding, maar wel jonger dan 30 jaar. Deze groep bestaat veelal uit immigranten of buitenlandse studenten.

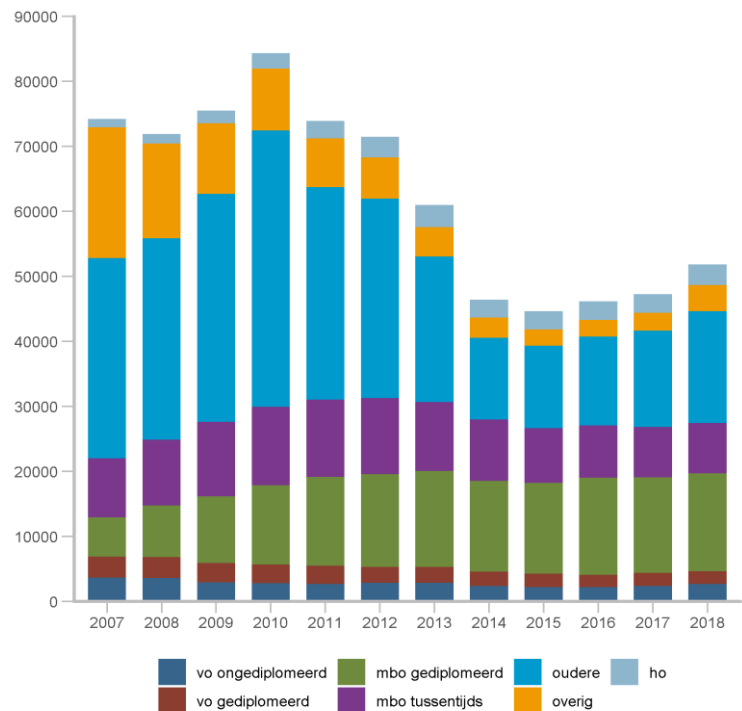
Als er naar de herkomst wordt gekeken van de groep indirecte instromers is te zien dat, naast dat de indirecte instroom sinds 2010 minder is geworden, ook de verhouding tussen deze groepen verandert. Omdat sinds 2004 de inschrijvingen op het mbo of ho bekend zijn en sinds 2003 de inschrijvingen op het vo, zijn er in de oudere jaren ook relatief meer personen met een onbekende vooropleiding en relatief minder personen met een mbo diploma of een ho opleiding.

Degenen die ongediplomeerd van het vo afkomstig zijn de voortijdig schoolverlaters (vsv). Het grootste gedeelte van de groep 'vo gediplomeerd' heeft als hoogst behaalde diploma een vmbo-diploma gehaald en daarmee geen startkwalificatie.

Dit zijn daarmee terugkerende vsv'ers.

De deelnemers die eerder op het mbo hebben gezeten zijn logischerwijs enkele jaren ouder. De overige groep is juist wat jonger; deze diffuse groep bestaat veelal uit buitenlandse studenten en immigranten.

Figuur 7. Aantal indirect instromers naar typering per jaar

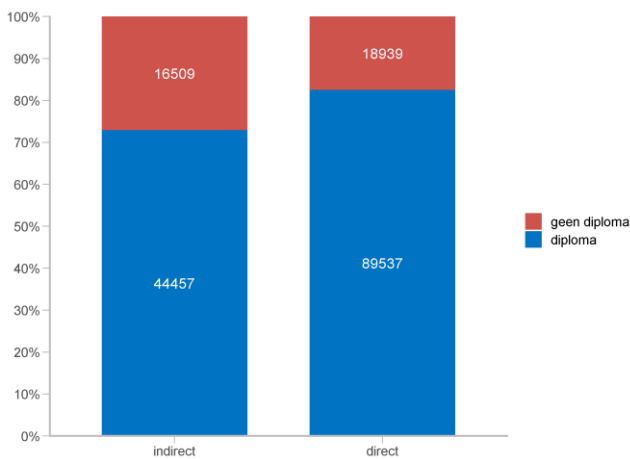

Studiesucces van indirecte instromers

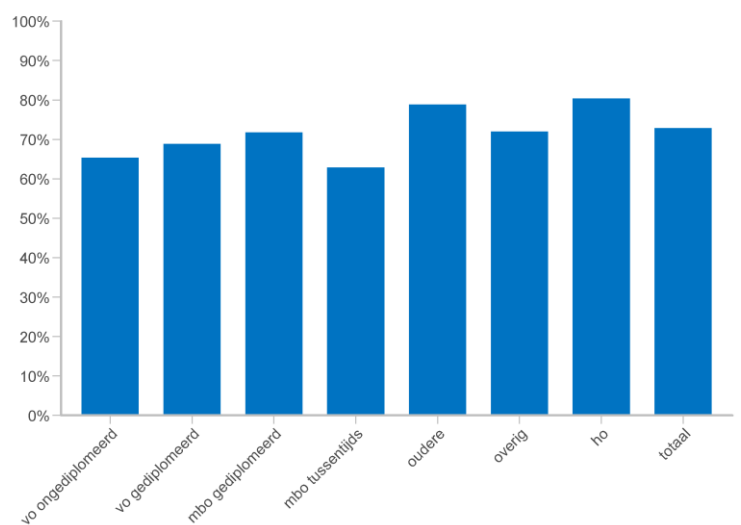
Diplomarendement

Van de deelnemers die in 2013 indirect zijn ingestroomd heeft 73% na vijf jaar een mbo-diploma gehaald. Dit is minder vaak dan bij de deelnemers die in dat jaar direct zijn ingestroomd (83%) (figuur 8). We zien dit terug op elk van de niveaus en ongeacht de etnische herkomst. Deelnemers die direct instromen halen ook vaker een diploma op een hoger niveau dan de indirecte instroom (19% respectievelijk 9%). Er zijn geen grote verschillen zichtbaar tussen de verschillende type indirecte instromers (figuur 9). Wel zien we dat de groep ouderen en de groep met een ho opleiding relatief gezien het vaakst een diploma behaalt binnen 5 jaar.

Figuur 8. Percentage gediplomeerden binnen vijf jaar (cohort 2013)

Figuur 9. Percentage gediplomeerde indirecte instromers binnen vijf jaar naar herkomst (cohort 2013)

Verblijfsduur

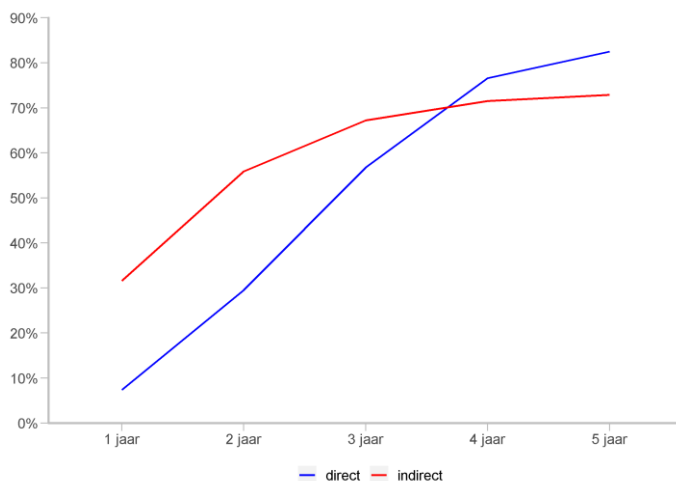
De indirecte instromers halen na 1, 2 en 3 jaar wat sneller een diploma dan de directe instromers (figuur 10). Hieraan ligt o.a. ten grondslag dat indirecte instromers verhoudingsgewijs wat vaker een opleiding op een lager niveau doen en ze hebben wat vaker vrijstellingen vanuit een eerdere opleiding/werkervaring.

Met name de oudere indirecte instromers halen binnen één jaar een diploma (figuur 11).

Meer dan de helft van deze groep doet er maximaal twee jaar over om het mbo-diploma te behalen.

Na drie jaar is het percentage indirecte instromers dat een diploma haalt ongeveer uitgeput. Bij de directe instroom ligt dit anders; na 3 jaar heeft ruim 50 procent een diploma gehaald. Dit stijgt door naar ongeveer 80 procent na 5 jaar.

Figuur 10. Diplomering na aantal jaar naar soort (cohort 2013)

Figuur 11. Diplomerings indirecte instromers naar aantal jaar, naar herkomststypering (cohort 2013)

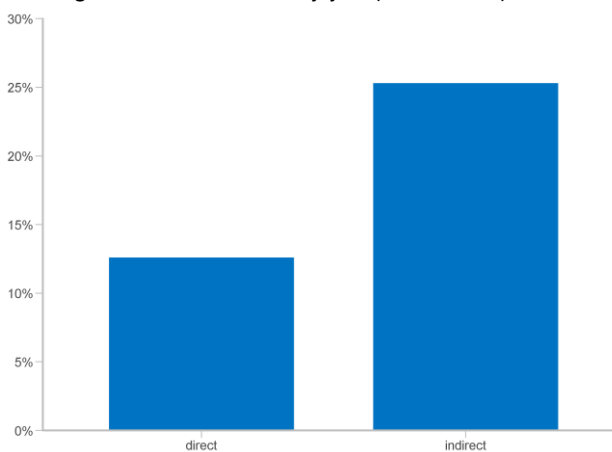
	1 jaar	2 jaar	3 jaar	4 jaar	5 jaar
vo ongediplomeerd	33,6 %	16,3 %	9,1 %	4,6 %	1,9 %
vo gediplomeerd	14,1 %	20,8 %	20,3 %	10,2 %	3,5 %
mbo gediplomeerd	20,6 %	28,4 %	15,1 %	5,8 %	1,8 %
mbo tussentijds	19,8 %	21,1 %	13,2 %	6,6 %	2,2 %
oudere	45,7 %	24,5 %	6,9 %	1,4 %	0,4 %
ho	24,2 %	29,7 %	17,3 %	7,4 %	1,9 %
overig	39,6 %	19,4 %	8,0 %	3,5 %	1,5 %
totaal	31,6 %	24,2 %	11,3 %	4,4 %	1,4 %

Uitval

Ongeveer 25 procent van de indirecte instromers uit 2013 is binnen de vijf jaar zonder diploma uitgevallen. Dit percentage is hoger dan onder directe instromers (13%) (figuur 12). Er zijn geen grote verschillen zichtbaar tussen de verschillende type indirecte instromers (figuur 13).

Indirecte instromers in 2013 die eerder succesvol een diploma hebben behaald op het vo of het mbo, vallen iets minder vaak uit dan de deelnemers die het vo of mbo eerder zonder diploma hebben verlaten. Bij de indirecte instromers is weinig verband tussen het uitvalpercentage in de verschillende niveaus. Bij de directe instromers is het verband met het stroomniveau wat duidelijker: hoe hoger het niveau, hoe lager het uitvalpercentage.

Figuur 12. Uitval binnen vijf jaar (cohort 2013)

Figuur 13. Uitval naar herkomststypering (cohort 2013)

